

Przegląd polskich nowości wydawniczych

Anna Stanis

Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie

T. Gackowski, K. Brylska, M. Patera, red. (2018). *Komunikowanie w świecie aplikacji*. Warszawa: Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, ss. 151. Seria „Laboratorium Badań Medioznawczych”. ISBN 978-83-7545-904-3

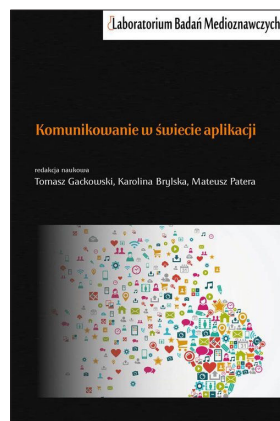
Artykuły zebrane w książce są pokłosiem referatów wygłoszonych na VIII Ogólnopolskiej Konferencji Metodologicznej Medioznawców i towarzyszących jej warsztatach metodologicznych, które odbyły się 16–17.11.2017 r. na Uniwersytecie Warszawskim.

Aplikacja jako jedno z kluczowych nowoczesnych narzędzi technologicznych nie jest definiowana jednoznacznie. We wstępie autorzy publikacji przedstawiają kilka definicji tego pojęcia zaznaczając, że badacze mediów często zajmują się analizami dotyczącymi samej idei aplikacji. Zawarte w tomie teksty można podzielić na dwie grupy.

W pierwszej znajdują się artykuły omawiające funkcjonalność aplikacji. Krzysztof Flasiński rozpatruje prywatyzację dziennikarską jako element komunikacji marek medialnych za pośrednictwem aplikacji, Patrycja Bilińska omawia nowy sposób komunikacji w Internecie (chatboty), Marek Robak przedstawia ograniczenia badań aplikacji wobec dyskusji o prywatności, natomiast Marcin Kowalczyk analizuje ewolucję interakcji człowiek-komputer.

W drugiej grupie znajdują się teksty skupione przede wszystkim wokół użytkowników aplikacji. Anna Martens omawia wyniki eksperymentu #BezSieci, Lidia Pokrzycka przedstawia popularne aplikacje w dydaktyce, a Marzena Świgoń prezentuje wyniki badań przeprowadzonych wśród studentów jedyne w Polsce kierunku studiów Analiza i kreowanie trendów, dotyczące wykorzystania mediów społecznościowych.

Tom uzupełnia indeks nazwisk.

M. Janiak (2019). *Kolekcje cyfrowe: wizualizacje konstruktów*. Warszawa: Wydaw. SBP, ss. 419. Seria: „Nauka, Dydaktyka, Praktyka” 190. ISBN 978-83-65741-30-1

Zastosowanie w coraz szerszym zakresie technik wizualizacyjnych w praktyce i w dyscyplinach naukowych stało się inspiracją do opracowywania analiz poświęconych zasobom, oprogramowaniu, użytkownikom i otoczeniu wpływającemu na cały system. W książce przedstawiono zagadnienia związane z kolekcjami cyfrowymi, bibliotekami cyfrowymi i wirtualnymi, repozytoriami, archiwami cyfrowymi oraz systemami instytucji GLAM (Galleris, Libraries, Archives, Museums), wykorzystując metody wizualizacyjne oparte na statystycznej obróbce danych oraz analizie piśmiennictwa z zakresu bibliologii i informatologii.

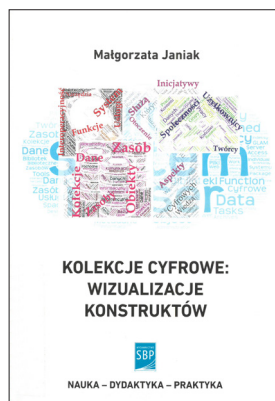
Praca nie dotyczy istniejących serwisów, a jedynie konstruktów kolekcji cyfrowych. Przedmiotem badań są konstrukty zbudowane wokół kolekcji cyfrowych (terminologia, modele i literatura przedmiotu). Przedstawiono wizję kolekcji cyfrowych i typologię systemów informacyjnych. Analizie poddano terminologię dotyczącą szeroko rozumianych kolekcji cyfrowych oraz modele kolekcji cyfrowych i ich wizualizacji.

Dokonano przeglądu modeli kolekcji cyfrowych i ich porównania, wskazując na najważniejszy element, jakim jest zasób. Przedstawiono także model holistyczny oparty na modelu DELOS oraz na opracowanym przez autorkę modelu repozytorium instytucjonalnego.

Jako techniki do prezentowania wyników badań wykorzystano wizualizację (tabele, wykresy słupkowe, bąbelkowe, infografiki, schematy, skany interfejsów, chmury tagów czy mapę myśli).

W ostatnim rozdziale, zatytułowanym „Piśmiennictwo naukowe o kolekcjach cyfrowych jako system informacyjny i możliwości wizualizacji jego analiz”, zaprezentowano tematy podejmowane przez badaczy z obszaru bibliologii i informatologii.

Pracę uzupełnia obszerna bibliografia (558 poz.) oraz indeks osobowy.

M. Wojciechowska, M. Cyrklaff-Gorczyca, red. (2019). *Mobilnie, interaktywnie, kompetentnie. Usługi, media i technologie informacyjno-komunikacyjne w nowoczesnej bibliotece*. Warszawa: Wydaw. SBP, ss. 380. Seria „Propozycje i Materiały” 103. ISBN 978-83-65741-42-4

Przemiany w bibliotekach, które nastąpiły pod wpływem rozwoju technologii informacyjnych spowodowały, że oprócz tradycyjnych usług świadczonych przez biblioteki możliwa jest realizacja różnego rodzaju e-usług. Użytkownicy zainteresowani są wykorzystaniem urządzeń przenośnych do uzyskania informacji o zasobach bibliotek zarówno tradycyjnych, jak i cyfrowych. Zmieniające się potrzeby czytelników inspirują twórców systemów bibliotecznych do opracowania nowych rozwiązań w zakresie mobilnych usług w tych instytucjach.

W publikacji zawarto 28 artykułów opracowanych przez praktyków reprezentujących różne typy bibliotek oraz teoretyków bibliologii i informatologii. Dotyczą one wielowymiarowego charakteru usług bibliotecznych i organizacji pracy we współczesnych bibliotekach. Teksty pogrupowano w pięciu częściach tematycznych.

W pierwszej – Usługi i technologie mobilne w bibliotekach – znalazły się m. in. projekt Obwoźnej Czytelni Komiksów, praca z dziećmi do lat sześciu z wykorzystaniem technologii mobilnych czy architektura informacji wybranych serwisów zakładkowych.

W drugiej części – Biblioteki akademickie i ich użytkownicy w dobie rozwiązań mobilnych – zaprezentowano ofertę usług mobilnych w bibliotekach akademickich m.in. w Bibliotece Uniwersyteckiej we Wrocławiu Bibliotece Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, w bibliotekach szkół wyższych resortu obrony narodowej oraz w krakowskich bibliotekach uczelnianych.

W trzeciej części – Organizacja i praca w bibliotekach – przedstawiono m. in. strukturę współczesnej wojewódzkiej biblioteki publicznej, narzędzia obsługujące rejestrację wymiany i darów w bibliotekach stosujących system PROLIB, model biznesowy CANVAS w bibliotece akademickiej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie czy katalogi w bibliotekach archiwów państwowych.

Część czwarta – Polityka otwartości. Oferty bibliotek dla czytelników i ich promocja – obejmuje m. in. zagadnienia polityki open access, przestrzeni kreatywnych w bibliotece (maker space), chatbotów bibliotecznych czy usług *book a librarian*.

Ostatnia część, piąta – Wielozadaniowość oraz kompetencje bibliotekarzy i czytelników – zawiera m.in. analizę ofert pracy dla absolwentów studiów bibliotekoznawczych, wykorzystanie aplikacji mobilnych przez użytkowników i pracowników Biblioteki Politechniki Lubelskiej oraz doświadczenia z tworzenia Library Welcome Center w Bibliotece Politechniki Gdańskiej.

Różnorodność przedstawionych materiałów może zainteresować szerokie grono czytelników, a zdaniem redaktorek publikacji jest też „początkiem ciekawej wymiany doświadczeń w drodze ku weryfikacji i aktualizacji obecnych ofert bibliotek i ośrodków informacji, w trosce o ich lepszą jakość i atrakcyjność dla użytkowników” (s.12).

L. Szafrński (2019). *Zarządzanie zasobami dokumentów elektronicznych w instytucjonalnych repozytoriach akademickich.* Warszawa: Wydaw. SBP, ss.183. Seria: „Nauka, Dydaktyka, Praktyka” 188. ISBN 978-83-65741-25-7

Ucyfrowienie nauki spowodowało gromadzenie coraz większej liczby dokumentów elektronicznych i potrzebę odpowiedniego zarządzania ich zasobami. W Polsce proces tworzenia repozytoriów dopiero się rozwija a sposoby zarządzania dokumentami elektronicznymi są wypracowywane w poszczególnych instytucjach.

Autor publikacji przeanalizował wiele przypadków instytucjonalnych repozytoriów akademickich działających w podobnych warunkach, funkcjonujących w uczelniach na terenie Polski od XX w. do 2018 r. Przeprowadzona analiza pozwoliła autorowi na stworzenie i opisanie teoretycznych modeli zarządzania dokumentami elektronicznymi w instytucjonalnych repozytoriach akademickich. Analizując wymienione modele, można przyjąć, że są one punktem wyjścia dla bibliotek planujących tworzenie repozytorium. Istotna jest tu rola bibliotek akademickich i polityka ich funkcjonowania w środowisku cyfrowym i sieciowym.

Teoretyczne modele zarządzania zasobami dokumentów elektronicznych poprzedza obszernie omówienie terminologii występującej w publikacji, opracowań naukowych poświęconych temu tematowi oraz przyczyny budowania repozytoriów w ujęciu historycznym.

Publikację uzupełnia obszerna bibliografia (335 poz.), indeks nazwisk i dwa aneksy: (1) Pytania zastosowane w wywiadach, (2) Wykaz polskich repozytoriów poddanych badaniu.

M. Gajos-Grzętęć (2017). *Reprezentacja nauki o geoinformacji w wybranych językach informacyjno-wyszukiwawczych.* Kraków: Wydaw. Uniwersytetu Śląskiego, ss. 244. Seria „Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” nr 3568. ISBN 978-83-226-3045-7

Nauka o geoinformacji ma charakter interdyscyplinarny, przedmiot jej badań rozpatruje się z punktu widzenia różnych dyscyplin naukowych, takich jak: informatyka, geografia, geologia, geodezja i kartografia. „Zajmuje się problemami pozyskiwania, gromadzenia, przechowywania, analizy, interpretacji, przetwarzania, upowszechniania, przesyłania, praktycznego stosowania i wykorzystywania geoinformacji, czyli informacji uzyskiwanej w drodze interpretacji danych przestrzennych dotyczących obiektów przestrzennych powiązanych z powierzchnią Ziemi” (s.7).

Przedmiotem pracy jest przedstawienie nauki o geoinformacji jako dziedziny wiedzy w wybranych językach informacyjno-wyszukiwawczych. Przeanalizowano wybrane języki informacyjno-wyszukiwawcze z trzech ich typów: z języków haseł przedmiotowych wybrano jhp KABA, z języków deskryptorowych – tezaurs GEMET, a z języków słów kluczowych – język z systemu SYNABA. Celem analizy było określenie, czy istniejąca reprezentacja nauki o geoinformacji jest wystarczająca w odniesieniu do jej zasobu wiedzy.

Efektom badań jest przedstawienie w publikacji autorskiej metody aktualizacji słownictwa reprezentującego naukę o geoinformacji w wybranych językach informacyjno-wyszukiwawczych.

Pracę uzupełnia bibliografia (397 poz.), indeks osobowy i indeks rzeczowy.

Nadesłano: 9 maja 2020.

